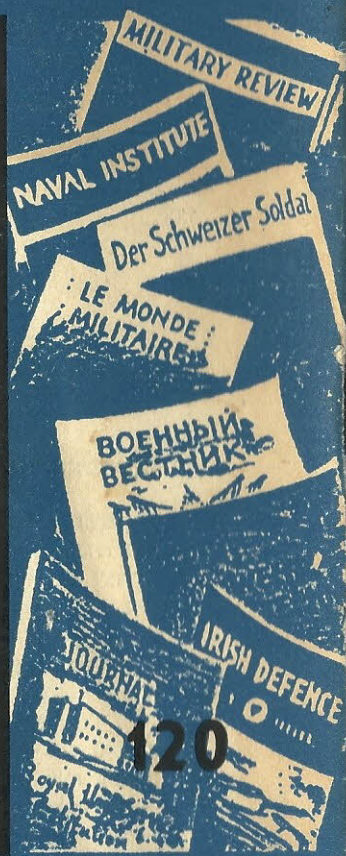
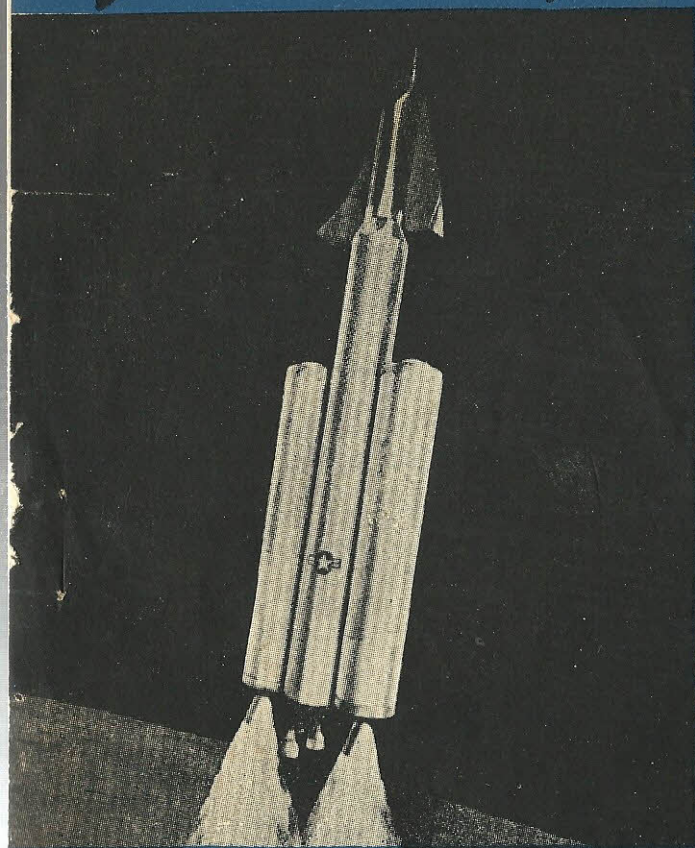

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

3	האמת על המלחמה הגרעינית
12	גדודי-רגלים סובייטי בנחיתה מן הים
20	לקחי קרבות הרים

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
קציני מערכת: רביסרן ל. מרחב
רביסרן צבי סיני
מרים נתנאל

צקלון: קצין-העריכה שרגא גפני
"מערכות": קצין-העריכה רביסרן משה ברימר
"מערכות-ים": קצין-העריכה רביסרן אריה בר-ציון
"מערכות-חימוש": קצין-העריכה רביסרן יעקב לצרוס
"מערכות-שריון": קצין-העריכה רביסרן שאול ביבר
"מערכות-הפלס": קצין-העריכה רביסרן ברוך ספיר
המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח' ג' מס. 1, טל. 69237

תמונת-השער

דגם חדש של טיל ביו-יבשתי — "טיטאן III" האמריקני

בארצות-הברית עומד עתה בפיתוחו וניסוייו גילגול חדש של טיל ביו-יבשתי, החזק בהרבה מקודמיו — "טיטאן III". ביסודו הוא מורכב מהטיל "טיטאן III", בצירוף 2 מנועים (המחוברים לצדדיו) בעלי חומרי-מניע מוצק, שתפקידם לשמש כשלב ראשון של הטיל המורכב החדש — בעוד ש"טיטאן III", שהוא עצמו דו-שלבי, ימלא את תפקידם של השלב השני והשלישי. בצורתו הסופית, יצורף אליו גם טיל נוסף בראשו (כנראה — מדגם "אגאנח"), שיהיה אז את השלב הרביעי. ניתן יהיה להרכיב — בהתאם לתפקיד שיצטרף הטיל למלא — צירופים שונים של ארבעה "מרכיבים" אלה ואף מוספים. נוסף על תפקידו האפשרי כטיל ביו-יבשתי בעל טווח וכוה עצומים ("הרבה יותר ממה שהוכיחו טילי-החלל הסובייטיים הנוכחיים" — לדברי מיניסטר-ההגנה האמריקני, מקנמרח), מועד "טיטאן III" כנראה גם לשמש כ"מדריך" אליעל של כלי-הטיס החללי נהוגי-האדם, "דיינח" סור", העומד בפיתוחו.

האמת על המלחמה הגרעינית

או

מכתבו של מפקד דיביזיה במלחמת 1963—65

אל: הגנרל-לויטננט (בדימוס) ג. מ. סטרונגהרט.

מאת: הגנרל-מיוזר זו. וודס, מפקד הדיביזיה ההררית ה-10.

התאריך: 10 ביוני 1965.

גנרל יקר,

מכתבך האחרון הגיעני ביום הזיכרון לחללי מלחמת העולם הקודמות — ובשעה שהדיביזיה שלי היתה נלחמת על אותה כבדת קרקע בה לחמה הדיביזיה שלך לפני עשרים שנה. מה רבו התמורות שהתחוללו מאז, ובכל זאת — הכל נשאר כה מופר וזכור!

שאלתני, אם אחדים מאותם עקרונות המלחמה שנחשבו עד כה ליסוד-המוסד של התורה הצבאית, כוחם אמנם יפה גם למלחמה גרעינית זו? ובכן, ללחימה של היום אין הם מתאימים עוד. ה"זריחות" קיימת רק בתוך הבוץ ושוחות השועל. "המהלומה הגרעינית הכבירה", מתגשמת רק כאשר יכולים אנו למצוא מטרה להלום בה — ודבר זה מתרחש רק לעתים רחוקות.

ה"ניידות" עודנה מילה בעלת משמעות כאשר מיישמים אותה לתחומי התחזוקה. אכן, בתחום זה התקדם הצבא בפסיעות גסות. ה"גזאר" בן 16 הטון, והדגמים החדשים שלו בני 50 הטון, המגיעים אלינו בימים אלה, צמצמו את תלותנו בבסיסי אספקה הקבועים במקומם. הם מעמידים לרשותנו מערכת (לוגיסטית) מהירת-הענות, אשר יחסית הינה בלתי פגיעה להתקפה גרעינית. המטוס הבינזירתי C=130 והסילונים הטרנס-אטלנטיים מקיימים עתה שרות "הכדור האדום" (על משקל "הצלב-האדום") לאספקת תחלופות ולפינוי נפגעים — שרות המתקרב לשלמות. לדוגמה, יכול חיל לבקר בתפילת יום א' בבוקר בכנסייה שבאינדיאנאטון גאפ, בארה"ב, להיפצע כאן ביום ב', ולשכב ביום ג' על שולחן הגיתוחים בביה"ח "פיטסבורג", בארה"ב.

ניידות באיזורי החזית היא ענין שונה. במשך שעות האור אין דברים רבים נעים על פני שדה הקרב או מעליו. שני תריסרי ההליקופטרים, בקירוב, שניתן לנו בדרך-כלל להעלות, מוגבלים במשימותיהם או להגנה נ"ט (ועליה עוד

מקורות ומחברים

(הארות והערות לקורא)

האמת על המלחמה הגרעינית

(מכתבו של מפקד דיביזיה במלחמת 1963—65)

אין לדעת אם "האמת" שבמכתב-מאמר זה, אותו כותב מפקד-דיביזיה אמריקני דמיוני באירופה בשנת 1965, בעיצומה של מלחמה גרעינית, לחברו הקשיש בארצות-הברית — היא-היא אמנם האמת הצפויה (ומי יתן ולא גדע לעולם דבר זה לאשורו...). אך מן הראוי שהרוצה לתאר לעצמו את דמות הצבאות בשנים הקרובות יתן דעתו עליה; כי יש בה חומר רב למחשבה, ובמיוחד באה היא לנפץ כמה מוסכמות, שהבים נתפסו להן בנסותם לשער את קלסטר-פניה של מלחמה-גרעינית, באם תבוא. המאמר, הערוך כאמור כ"מכתב", הוא פרי עטו של קצין אמריקני השומר על אלמוניותו. על-כל-פנים, הריחו בעל ותק של 20 שנה שרות פעיל בצבא. במלחמת-העולם ה-2 פיקד על גדוד רגלים אמריקני; ובהמשכה — שימש סגן-מפקד רגימנט (חטיבה). כיום עוסק הוא בפיתוח הלכת-הלחימה האמריקנית. המאמר-המכתב ראה אור בירחון ביה"ס-לפיקוד-ולמטה של צבא ארה"ב, "ההש-קפה הצבאית" ("MILITARY REVIEW").

גדודי-רגלים סובייטי בנחיתה מן הים

המיוחד שפרשת-קרב זו, מלקחי-נסיונם של גייסות סובייטיים, הוא הפעלת גדודי-רגלים רגיל (ולא מיחידותיו של "צבא-צי" מיוחד) במבצע נחיתה. הדבר אירע במלחמת-העולם השניה, בחצי-האי קרים שבזירת דרוס-רוסיה; הפרשה מתומצתת מתוך קובץ פרשות-קרב של הצבא הסובייטי, המתארות מבצעי יחידות-רגלים, לסוגיהם השונים.

לקחי קרבות הרים

עשרות מותיקי מלחמת-העולם השניה בצבא ארה"ב הרימו את תרומתם לאוסף-לקחים זה, המוסר בצורת אמרות תמציתיות, ובציטוט קטעים נבחרים מדברי משתתפי-מבצעים ומדוחותיהם, את לקחי קרבות-ההרים, אשר האמריקנים למדו "על עורם ובשרם", במלחמה האמורה. לאחר המאמר הסובייטי המוסמך על "פעולות-קרב בשטח הררי", שהובא בחוברת "צקלון" מס' 118 — ימצא בודאי הקורא ענין בהכרת הגישה האמריקנית לנושא זה.

המאמר מובא מתוך כתב-העת המקצועי של חיל-הרגלים האמריקני "רגלים", ("INFANTRY").

ידובר, בהמשך) או לתצפית באותו אורח עצמו שבו נהגו לפעול מטוסי ה"פייפר קאב" או ה"5=L" הישנים. כאשר ההליקופטרים נעים מעל העמדות הקדומות בגובה רב, כדי להתחמק מאש הטילים האישיים, מדגם "ראד-אי", של האויב, באים סילוני, או טילי ההגנה האוירית שלו, ומפילים אותם. למען לא יאבדו לנו כל טייסינו הנועזים נאלצנו לקבוע "קרתעופה-קדומני-להליקופטרים", שאותו אסור להם לעבור, כאלף מטרים מאחורי קו-החזית שלנו, ברום מפסימלי של 186 מטרים (500 רגל).

למעשה אין אנו מוטרדים במלחמה הנוכחית על ידי שום כלי-טיס, מכל דגם שהוא, באיזור בו מתנהלת הלחימה. לפרקים תועים כמה מטוסי סילון של האויב אל מעל לקונו, אולם טילי ה"הוק" שלנו מטאטאים אותם חישמהר. מטוס-הקרב הפך לנשק-הגנתי, והוא מוקצה עתה להגנת ארטילרית הקורפוס. התקוות שתלינו במטוסים-ללא-טייס נכזבו. במרוצת הימים הראשונים של המלחמה עוד קיוונו שהמטוסים-ללא-טייס הקטנים שבשטחים הקדמיים עשויים יהיו להניצל מאש ההגנה הנגד-אוירית של האויב. אולם גם אנו וגם הקומוניסטים מסוגלים לפגוע בהם ולהפילם מן הרקיע כצלחות-חרס בתחרות קליעה. המטוסים-ללא-טייס המצויים בהתקנים המורכבים ו"המצועצים", היו גדולים מדי ויקרים מדי, עד שהאויב יכול היה להרשות לעצמו להפעיל כנגדם טיל לשם השמדתם. חיל-האוויר נותן לנו כיסוי טוב למדי של השטח בתצלומי אויר, הנעשים על ידי מטוסי הסיור שלו. כל עוד נשמרו מטוסים אלה להמצא בריחוק ניכר מאחורי קונו, והרחק מטוח ההגנה הנגד-האוירית של האויב, יכולים היו להמשיך בפעולותיהם.

סיסמתה של מלחמה זו היא "אבטחה". אנו נוקטים באמצעים קיצוניים למען שלא ידע האויב את הערכותנו ואת כוונותינו. זכור לי אחד מחסידי "שדה-הקרב הנזרים, הפרוס", שטען כי ההסוואה זרה היא לאופיו של החיל האמריקני. לא היו דברים מעולם. בסיסי-ההדרכה שלנו מפיקים חיילים היכולים לשוות להוביצר צורה של עגלת-תינוק, ולעגלת-תינוק — צורה של הוביצר. שום דבר המצוי בשטחים הקדמיים בשדה-הראיה של עמדות האויב אינו חשוף... אלא אם כן רוצים אנו שיראוהו! אמנות ההסוואה הרחיקה לכת מאז 1963, השנה בה החלה המלחמה. במקום הרשתות הכבדות להסוואה, שבמלחמת קוריאה (שהצרכו מכוניות 6x6 לנשיאתן) יש לנו עתה רשת-ניילון מתמתחת, שכל נהג משאית משתמש בה במקופל כ"ריפוד" למושביו.

והתחפרות? ראיתי את קצין המבצעים שלי שקוע בקריאת חוברת הדרכה נוסנה לחקמת ביצורי שדה, שאני למדתיה עוד בהיות חניך קורס קצינים.

מחפר שוחות-השועל המשוכלל הניתן לחייל בצרוף רשת-הסוואה ושאר האבזרים הדרושים, מאפשר לאנשי לחפור שוחה ולהסוותה תוך דקות ספורות — ממש. הדגמים הגדולים של המחפרים מפוצצים עמדות בשביל תותחים וטנקים באפס-זמן. אפילו מלחמת-המחילות זכתה לתחיה זמנית — עד אשר שני הצדדים היריבים החלו מנפקים התקני-האזנה לפלוגות-קו-החזית.

אשר לפיזור, שהיה בראש מחשבותיהם של הכל, שעה שהתאמצו להתאים את ההלכה הטקטית שלנו למציאות של לוחמה גרעינית. הפיזור שלנו אינו דומה לזה שחזוהו בשלהי שנות החמישים, פיזור שבו השתרעה חזית הדיביזיה על 40 או 50 קילומטרים. כיום מחזיקה הדיביזיה שלי, חרף הפיזור שחזו אז, בכברת-חזית בת 11 ק"מ, בקו אוירי. ה"מיכסה" הזאת היא סבירה, הגם שהדיביזיה אשר באגפי השמאלי, במקום בו פני-הקרקע משובשים מאוד, מחזיקה בכברת-חזית בת 20 ק"מ. המפקדים שקיבלו כפשוטה את הילכת החזיתות הרחבות ליחידות, יחידותיהם הובסו חלק אחר חלק בהתקפות-בהמון של שריון האויב.

חלקם ישבו ויושבים עתה במכלאות לשבויי מלחמה, וחלקם הודחו מתפקידם, והריהם כותבים עתה את זכרונותיהם!

אין אנו רואים בהערכותנו לעומק פיזור, שכן מונח זה פסיבי הוא. נכון יותר לומר שרואים אנו בהיערכות זו קפיץ-הודף. ככל שמעמיק האויב לחדור לעמדותינו, כן גוברת והולכת התנגדותנו. אנו פורסים את כוחותינו בעומק רב לא כדי לצמצם את השפעתם של כלי-זין גרעיניים עלינו, אלא משום שכך קל יותר להסתיר את עצמתנו. מאחר שגם אנו וגם האויב מוכרחים להסתמך או על תצפית ראייה או על תצפית אלקטרונית, המבוצעות בדרך כלל מן הקרקע, הרי שכל דבר המצוי מעבר לגוש הגבעות הבא בטווח-יחסית מסכנה.

לאחר שלמדנו לחיות בצותא עם כלי-הזין הגרעיניים, נמוגה במידה רבה יראתנו (הקודמת) מפניהם. מובן שאבדותינו כבדות... כמעט שכפולות הן מאבדותינו במלחמת קוריאה או במלחמת העולם ה-2. אולם שיטת התחלופות שלנו מזינה אותנו בחיילים מאומנים-כהלכה, שהינם, בעצם, חיילים מועילים יותר — לאחר השבוע הראשון שלהם בקום — מאשר הותיקים שעשו כבר בחזית שנים-שלושה חדשים. אנו מחליפים-בקו את הרגלים שלנו מקץ כל תשעים יום.

בין ההלכות הרבות שנופצו במלחמה זו היתה האמונה שמחמת עדיפותו המספרית של האויב אין אומתנו יכולה להתמודד, מבחינה מספרית, עם נחשול-הלוחמים, שיש בידי האויב להטיל כנגדנו. דבר זה נאמר על האומה האמריקנית שהיא האומה התעשייתית ביותר בעולם, שרק אחוז זעיר מאוכלור סייתה דרוש לה לשם אספקת צרכיה. אורח המחשבה האמור מוזם על ידי זרם חיילי-תחלופות מן האיכות המעולה ביותר, שאני מוסיף לקבל. האויב יכול לשלוח

נגדנו "נחשולים", אך — אחדים מן השבויים ששבינו זה לא מכבר ממספר יחידות מעולות של האויב, אינם אלא חיילים בעל-כורחם ממדינות גרוורות, והם מיטיבים להלחם רק כאשר "עומד מישחו מאחוריהם"; אך הם עורקים אלינו בחודמן להם האפשרות הפעוטה ביותר לכך.

זוהי מלחמתם של אנשים עוררים. אין אנו יודעים לעולם אם פיטרול נרחב של האויב מבשר התקפה במלוא ההקף, או שכל זה הוא רק מעשה-תחבולה המיועד להוליכנו שולל. שום צד מן הצדדים היריבים אינו "מגלה את הקלפים שבידו" לפני ההתקפה, וכל אחד מהם יכול להניע במהירות רבה עתודות מארמיה אחת לחברתה בלא שיבחין בהן האויב. ההקבלה ההיסטורית האחת והיחידה הידועה לי למצב זה, לקוחה ממלחמת-העולם הראשונה, בה העניקו רשתות מסילת-הברזל הענפות ניידות אסטרטגית גדולה לשני הצדדים, אך לשום צד מן הצדדים היריבים לא היתה אז לא היכולת לאכן את המטרה ולא כלי-הנשק העשוי לפגוע בה. גם כיום יש לנו כלים להגשמתה של ניידות אסטרטגית גדולה, אך הגם שמצויים בידינו כלי הזין להשמדתה של כל מטרה על פני כדור הארץ, אין לנו שום יכולת לאכן מטרת אלה.

בודאי ידוע לך, כי הריגול האמיתי הפך למלאכתו של האמן. שבינו עד כה כ-300 בוגרים של בית-הספר המקומי למרגלים, של האויב, כל חודש. רובם התמסרו בו ברגע שנתקלו במוצבי-החוץ שלנו בהרים. את האחרים לכדנו באמצעות בדיקת נעליהם. לאומללים האלה צריך האויב לתת כסף, למען יתקיימו מאחורי קונו, והפריט הראשון שהם קונים לעצמם הוא נעלים חדשות. לכדנו אותם, אפוא, לפי אות וסימן זה.

הללו הם מרגלים לטוחיקצר, נמוכי רמה, המדוחים על סמלי היחידות שהם מגלים, על סמלים שעל פגושי המכוניות ועל ריכוזי גייסות; המרגלים המאומנים יותר שנתמזגו מזה 10 או 15 שנה בחיי הקהילות המקומיות, היו קשים יותר לגילוי, ולבסוף נאלצנו לפנות את כל האזרחים מאזוריה של הארמיה.

אמצעי ההגנה הנגד-טנקית שלנו אינם אלא שכלולים של אותם האמצעים שזכו להצלחה כה רבה בצפון אירופה בשנת 1963, שנת תחילת המלחמה. תודה לאל על שזכרנו, כי רוב הטנקים שנקטלו במלחמת-העולם הראשונה — במוקשים נקטלו. למזלנו הרע איבדנו שוב אחדים מאנשינו עד שלמדנו (מחדש) לסמן ולרשום בדקדקנות שדות מוקשים.

כדי לחזק את הגנתנו הנגד-טנקית הקרקעית, יורות מחלקות ההליקופטרים שלנו את טיליהן הנגד-טנקיים מרום של "צמרות-עצים". נתיביהן של מחלקות ההליקופטרים אל עמדות ההתקפה נבחרו בדקדקנות מרובה, לבל ייראו בהתקרבות. הן פועלות בשיטת "פגע וברח" — ממש! וזאת משום שטנקי האויב חמושים עתה בטילי הגנה-אווירית הנשלטים מרחוק. בשטח מדברי, מסופקני אם יוכל הליקופטר

להתמודד עם טנק ולהכריעו, אולם בפני-קרקע מיוערים או מבותרים, מביאים ההליקופטרים תועלת בתחום זה. מחלקות ההליקופטרים מאפשרות לנו לתמרן באמצעי ההגנה הנגד-טנקית שלנו כדי לנגוד בם את תימרוני הטנקים — טקטיקה נ"ט, שלא היתה מעשית ביותר בתותחים נגד-טנקיים המורכבים על רכב. לקורפוס יש פלוגות הליקופטרים המיועדות לתגבר אותנו בשעת הצורך.

כדי שתוכל לצייר לך תמונה ברורה יותר, אציג לפניך בקיום כלליים את מהלכה של התקפת אויב. נניח שהוא מנחית התקפה בעוצמת קורפוס בחזית בת 20 קילומטרים. הוא מעמיד שתי דיביות רגלים בקו אחד, לפניו, ומאחוריהן דיביונה ממוכנת אחת או שתיים, וכעתודה — דיביונית שריון. קודם לכן היה לו הרבה יותר שריון, אולם אנו צמצמנו עד למידה הנוכחית, "המתקבלת על הדעת".

מאחר שרוב הלחימה כאן מבוצעת בלילה, נפתחת התקפתו, בדרך כלל, זמן-מה אחרי רדת החשיכה, ותקוותו היא להעמיק חדר לתוך מערכנו עד שיאר היום.

הכוחות המגששים הקדמיים שלו נתקלים קודם כל בשדה-המוקשים שלנו. שדה זה נורע בעומק רב, באמצעות זורעי מוקשים מכניים. המוקשים הנגד-טנקיים שבו מעובים מאוד במוקשים נגד-אדם. חדלנו לגדר את שדות-המוקשים, כיון שהגידור מגלה את עמדותינו. על שדה-המוקשים מחפה מוצב החוץ הכללי של הקורפוס — ובראשי-תיבות: "מה"כ" — המורכב כיום, בחזית הדיביונה שלי, משלושה גדודים. ה"מה"כ" מחופר בדקדקנות ומוסוה כהלכה, במקום שממנו יוכל להנחית אש ארטילריה ארוכת טווח על גישושי האויב בשטחים הממוקשים.

משעלה בידי האויב לבצע פרצות רבות בשדות המוקשים, הוא מעביר דרכן את הגלים המסתערים שלו. בנקודה זו של מהלך הדברים נסוג ה"מה"כ" שלנו לשטח עתודת הקורפוס, או לעמדות אחרות, (במקרה שנבונים היינו די הצורך למקם את עמדות החליפין שלנו, המוגנות במוקשים, באורח שתוספנה לחסום את התקדמות האויב). במרוצת שלב-תעתוע ראשוני זה של המבצע יזהר האויב שלא להציג לנו מטרת גרעיניות מפתות כאשר הוא חודר דרך שדות המוקשים שלנו. הוא נע בשרדות רבות, כשרוחים ניכרים בין כלי-הרכב. לפרקים נוכל לפוצץ מטען-הרס-גרעיני בצואר-כד תחבורתי או להטיל תחמיש גרעיני תת-קילוטוני, במקרה שנוצרת אצל האויב תסבוכת תעבורתית צפופה ליד אחד משדות-המוקשים הזורעים פרא, שלנו.

מכל מקום, כתוצאה של אישנו הגרעינית, או של מוקשינו, או של הארטילריה המקובלת שלנו — לכוח המחפה של האויב ולגל ההסתערות הראשון שלו נגרמות אבידות בכמות המלאה, המקובלת בשלב זה, בטרם יגיע לקרה-ההגנה הראשון ("קה"ר") שלי.

משערני שידוע לך, כי מירב הדיביויות מדגם אד"ם ("ארגון דיביוני מחודש"*) הנלחמות עתה בזירת אירופה, אורגנו כך, שיהיו להן ארבע חטיבות, כל אחת בת ארבעה גדודים. הרכב זה מאפשר לנו עומק רב יותר, ומגביר את יכולתנו להנחית מתקפת-נגד.

הביצורים של קרהגנה-הראשון דומים לביצורי מוצב-החוץ הכללי, בהבדל אחד — שהכנתם, הודות לכך שנעשתה בלא שיראנה האויב, יכולה להיות יותר יסודית. מכל מקום, כאן בכוונתנו להשאיר בעמדותינו ולהילחם ולהחזיק בהן כל עוד יאפשרו לנו זאת העתודות המקומיות. כמעט כלל הוא שמפקד החטיבה מטיל את עתודתו להחזיק על קרהגנה-הראשון ("קה"ר") בין אם לעקור משם את האויב על ידי התקפת-נגד, ובין אם לחלץ משם את גדודי קרהגנה שלו. לצורך נסיגה. כאשר קרהגנה-הראשון אינו יכול להחזיק עוד מעמד, אני פוקד על החטיבה המחזיקה בו לסגת לעורף. הנסיגה מתנהלת בנתיבים שתוכננו מראש, בחיפוי האש של קרהגנה-השני שלי ("קה"ש). ברגיל, אינני מצפה לכך, שאוכל לחלץ יותר ממחצית החטיבה הראשונה שלי.

אחרי-כן מגיע האויב במרוצתו אל ה"קה"ש שלי. הוא דומה ל"קה"ר וגובה מן האויב אותה מכסת אבירות כבדה שגבה ה"קה"ר. לזמן זה אנו מתחילים, ברגיל, לשבות שבויים מגל הדיביויות השני שלו. בגל זה מקוה הוא להדחף ולעבור דרך קוי ההתנגדות השני, השלישי והרביעי שלי.

כאשר החטיבות שלנו נהדפות לאחור מתאמץ סגן מפקד הדיביויה נואשות לארגן אותן מחדש לכוח התקפת-נגד. והיה אם "שיחקתי בקלפי" בתבונה ובזהירות, ופקדתי על חטיבותי לסגת בטרם נכתשו, רשאי אני לצפות לכוח השווה בעוצמו ל-4—5 גדודים בעתודת הדיביויה, עד לזמן שהאויב מתנגש עם קרהגנה-הרביעי ("קה"ר") שלי.

המרחק מן המקום בו הובחתה על האויב לראשונה אש ארטילריה מבוקרת שלנו ועד אל ה"קה"ר" עלול להגיע ל-40—50 ק"מ. ההלכה של האויב, כמו ההלכה שלנו, תובעת התקפה מקוימת ברציפות עד אל יעד הנמצא בעומק 50 עד 60 קילומטרים. אם מאמין אני, כי התקפת האויב נבלמה עוד בטרם יפגע ב"קה"ר שלי, עשוי אני להנחית התקפת-נגד באמצעות העתודה המקובצת שלי, או באמצעות החטיבה הרביעית. מן ה"קה"ר שלי, ואולם מעשה זה אינו מן הפשוטים והקלים, והוא עלול להזיק לי, כיון שגם האויב ערמומי. אם עיתה את הסתערותו הסופית על ה"קה"ר שלי כך, שימשוך אותנו להגיה מתוך עמדותינו המוסתרות, הרי שעדיפותו המספרית תביס אותנו, שעה שאנו והוא נלחמים בשדה הפתוח.

(2) על הדיביויות מדגם אד"ם קרא ב"דרכו של אד"ם", בצלקון מס' 110. — (המער.)

והיה אם נחדר ה"קה"ר שלי, עובר ניהול הלחימה לידי הקורפוס. (למירב המזל, עד כה לא ארע כדבר הזה: אילו ארע, הייתי מפקד עכשיו על גדוד מתקני נעליים בבסיס החזרת ציוד...). הקורפוס עלול לפקוד עלינו להנחית התקפת-נגד על האויב או להשתותו, או לסגת לעמדת-אגף, כדי לסייע בתיעול החדירה, לשם הנחתת התקפת-נגד עליה, על ידי עתודת הקורפוס.

הקורפוס ינחית בדרך-כלל התקפת-נגד בדיביויה משוריית, כשטיסת מטוסי קרב של חיל-האוויר ססה מעליה במשימת מתן סיוע קרוב מאוד. הגם שהיה האויב רוצה לקרב את טילי ההגנה-האווירית שלו קדימה ככל האפשר, אין ביכולתו להחזיק הכל לפניו, כתוצאה מכך חשופות יחידותיו המסתערות לנשק הגרעיני ולטילים הנגד-טנקיים של חיל-האוויר שלנו.

דיביויות השריון העורכות את התקפת-הנגד, הן הדיביויות שזרעו את שדות המוקשים בעורף ה"קה"ר, המכירות את הנתיבים שעליהן לעבור במשעת התקפת-הנגד. בשלב זה של התקפתו כמעט שלא ניתנת הזדמנות — מבחינת הזמן — לזרעיהם-המוקשים-המשוריינים של האויב לאבטח במקשים את עמדותיו, וכך יכולים הטנקאים שלנו לנקוט נגד האויב טכסיסי לחימה אנדיאניים — או "למצוץ" את האויב אל תוך שדות-המוקשים שלנו, או להדפו לאחור, עליהם.

ודאי אני, שמתוך החדשות השוטפות ששמעת הבינות מאליו מדוע נכשלו במרוצת השנתיים האחרונות כל ההתקפות-רבותי של שני הצדדים היריבים. הפעם היחידה שבה יכולים אנו "להכניס למשחק" את כל-יחזיון הגרעיניים שלנו היא שעה שהאויב עוזב את מחפה ההגנה הנגד-אווירית שלו והוא מציג לנו מטרה ראויה לשמה. מצב זה נוצר רק משחרר האויב את מערכנו.

שאלתי כיצד מפעילים אנו את כל-יחזיון הגרעיניים שלנו; את תשובתי לשאלתך אחלק לשני חלקים: לאש גרעינית מבוקרת ולאש גרעינית בלתי מבוקרת. מרבית האש הגרעינית מבוקרת ברמת הגדוד, משום שרק היחידות שבמגע עם האויב יכולות לצפות עליה. מפקד הגדוד או קצין-התצפית הארטילרי שלו יכולים להנחית אש גרעינית גדודית, דיביונית או אש של כל הארמיה, שעצמתה מתת-קילוטון ועד למחצית המאגטון, ואולם הגדוד יפעיל אך לעתים נדירות כל-יחזיון גרעיני שעצמתו עולה על קילוטון אחד, וזאת משום שהמטרות קטנות הן וחולפות חיש, ומשום שערמות העצים הנפולים, מפולות האבנים, הדליקות והקרינה עלולים להזיק לנו בה במידה שיוזקו לאויב.

כפי שכבר צינתי, בהתקפת-נגד בעוצמת דיביויה או קורפוס, כאשר אנו מאכנים מטרות כדאיות אנו מפעילים כל-יחזיון גרעיניים רבי-עוצמה, בני 20 עד 50 קילוטון.

השימוש בנפולת רדיואקטיבית, כנשק טקטי, נעזב הן על-ידי האויב והן על ידינו, בזירה זו, מחמת איהודאות בנתוני מזג-האוויר. ראיתי מטען-הרס-גרעיני מתפוצץ במעבר-הרים שבידי האויב, וכל האבק והעשן הרדיואקטיביים והקרינה התנקזו במורד הגיא אל תוך מערכנו ונותרו כתלויים באוויר מעלינו במשך שבועות.

אש גרעינית בלתי-מבוקרת מופעלת אך לעתים נדירות, על-ידי הדיכוייה. למדנו להמנע מצומתי הדרכים, מן הגבעות מושכות העין והכפרים המופיעים על המפות הטקטיות — כלומר מן המטרות המובנות מאליהן. מצד שני, הקורפוס והארמיה מטילים עדיין כלי-זיון גרעיניים בעלי עוצמה רבה על מעברי הרים, מרכזי-תחבורה, שדות תעופה ונמלים. מובן, שרבות מן הערים הגדולות מוכרות על ידי שני הצדדים היריבים כערי פרוות — דבר המאלץ את אנשי המפקדות העורפיות שלנו להיות בשדה. מחמת ההאזנה לשידורי האלחוט, הריגול ולוייני הצילום, חייבים מצבורי האספקה שלנו להיות קטנים, מפורזים, ובמידה רבה — על גלגלים.

למירב המזל, אין אנו מוטרדים בבעיות אבטחת איזור העורף, המציקות לאויבנו. האזרחים המקומיים מטפלים ביד מהירה בכל קומוניסט שזוהה.

הערתך בדבר ההעתקה המחזורית של נקודת הכובד ממתקפה למגננה וחזרה חלילה, נתקבלה ברוח טובה. בשעתו הצבא הואשם בצדק בגרימת מליוני הרוגים לצדנר-שלנו, עד שעמד על אופיים המגננתי של כלי-הנשק של מלחמת-העולם ה-1. חסידי "קו מג'נו" נלכדו בעודם שקועים בחלומותיהם, משום שלא העריכו נכונה את הצירוף של "שטוקה"-"פנצ'ר" (כלומר — הצירוף התופני של מטוס-קרב "שטוקה" וטנק שצירפו הגרמנים במלחמת העולם ה-2). למזלנו, מפקדי יחידות השדה שלנו עצמם הם שהעריכו (מיד) נכונה את התכונות המגנתיות של כלי-הזיון הגרעיניים וההגנה-האווירית, עוד לפני מלחמת-העולם ה-3. מליוני הקברות הבלתי-מסומנים של חיילי האויב, המכסים את מישורי מערב-אירופה, מעידים על אי הבנתו של האויב את הכלל, שעצמת-אש גדולה היא לטובתה של המגננה.

כל עוד לא יתגלה משהו אשר יכריע את הכף לטובת התימרון, צופה אני מלחמת-שחיקה ממושכת. חשבתי וחשבתי מה עלול "משהו" זה להיות. אפילו הגדלה פיננמלית בניידות אין ביכלתה להוות משקל-שכנגד לתוספת כפולת-מליון בעוצמת-האש. תקוותנו היחידה היא לצמצם את המשקל בכף-המאזנים של עצמת-האש, למען תוכל כף-המאזניים של התימרון לשוב ולהכריע. ואולי ימצאו המדענים ראש-קרבי מבקש-מטרה שיהיה מסוגל למצוא ולהשמיד

את משגר-הטילים. דבר זה יאפשר למטוסינו לשוב אל מרומי האוויר ולנו — לחדש את המתקפה. הבה נתפלל, שהמדען אשר ימציא זאת, יהיה בצידנר-שלנו. שמחתי לשמוע על מינויך לראש "ועדת הקונגרס ליעוץ בענייני ניהול המלחמה". אל תניח לחברי הועדה שמאוייהם יביאו אותם לידי דרישת נצחונות מאתנו, למען יבוא קץ מהיר וקל למלחמה. אנו מנצחים במלחמה זאת בדרך הקשה, והארוכה. רק עתה מתחילים להגיע אלינו דוחות על התסוגה שחלה בחיילי האויב ובחימוש. דרך ארוכה משתרעת לפנינו, אך רואים אנו כבר את האור שבסופה.

שלך
בייל

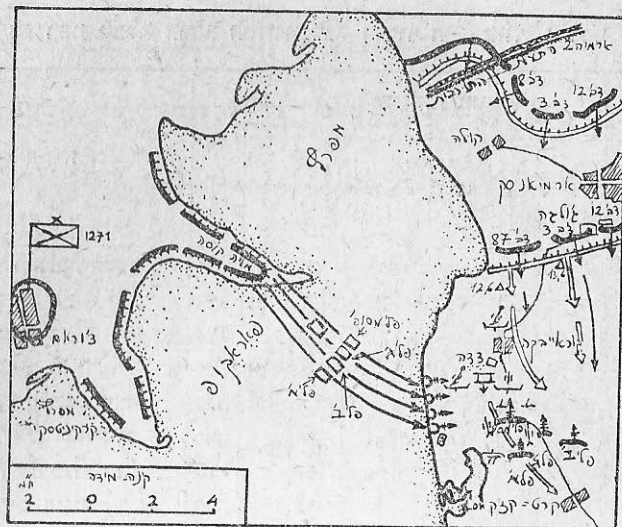
על התמורות במחשבה הצבאית

הנפוץ הוכיח, כי מחשבתו של איש-צבא אינה משתנה אלא באיטיות. רק בכור המבחנים של המלחמה מופיעה נכונות — לעיתים, מתוך איירצון פנימי — לנפות רעיונות חדשים, ילודי מצבים-נוראיים.

"רבעון-הצבא" הבריטי

גדוד-רגלים סוביטי בנחיתה מן הים

מפרץ פאראקופ — אפריל, 1944

זירת-הקרב

בשלהי מרס 1944 קבע מפקד החטיבה את משימתו של הגדוד ה-2 כדלהלן:

„עם תחילת המתקפה של הכוחות העיקריים שלנו, מקו מיצר פאראקופ, על הגדוד לצלוח את המפרץ באזור לשון-היבשה „מלאיה קוסה“ ולנחות באזור האגם „ללא שם“, המשתרע דרומית לדאדא; בשלב הבא עליו להתקדם לעבר הנקודה קרטיקוס מס' 1 ותוך הנחתת מהלומה בעורפו של האויב לסייע לעוצבות התוקפות מצפון בהדברת האויב המגן על מיצר פאראקופ; כמו כן על הגדוד למנוע את נסיגתו של האויב לכיוון דרום. הנחיתה תבוצע באמצעות סירות תקניות של הדיביזיה ונחתות.²

המתקפה של הכוחות העיקריים נקבעה ליום 8 באפריל 1944. על גדוד-הרגלים ה-2 לפתוח בנחיתה לפי הוראה מיוחדת.

במשך חודש פברואר התכוננו יחידות הגדוד בקפדנות למילוי המשימה. בשעות-הלילה בוצעו אימוני נחיתה (עליה וירידה מן הסירות) בקרבת גדתו של המפרץ קרקניטסקי, דרומית לצ'וריום.

⁽²⁾ למעשה נחת הגדוד רק מהסירות התקניות והנחתות שטו בסביבתן כדי לחוש לעזרת הסירות הנפגעות ולהגן עליהן, במקרה הצורך, מפני הסירות הגרמניות.

מנובמבר 1943 היה איגוד גדול של כוחות גרמניים מנותק מכוחותיו העיקריים בחצי-האי קרים. בתחילת שנת 1944 החליט הפיקוד הסוביטי להדביר את הגרמנים הנמצאים בקרים והחל בתכנון המתקפה שמטרתה היתה: לפרוץ את התעלה התורכית¹; לחזור לפנים חצי-האי ולהשמיד את היריב.

במתקפה העתידה שולבה נחיתה גדוד-רגלים מן הים בעורפו של מערך-ההגנה הגרמני (ראה מרשם מס' 1). ביצוע ההתקפה תוכנן לתחילת אפריל 1944.

הגדוד שהוקצה לנחיתה נמנה על חטיבת-הרגלים ה-1271 אשר הגנה על קטע החוף של המפרץ פאראקופ, באזור צ'וריום; המרחק הקטן ביותר מלשון היבשה „מלאיה קוסה“ אל הגדה הנגדית (בה ערוכות היו יחידות החטיבה להגנה) ועד לגדה המזרחית של המפרץ פאראקופ הגיע ל-6 ק"מ.

במרוצת חודש ינואר 1944 שלחה מפקדת החטיבה ה-1271 מספר פעמים פטרול-סיור לעבר הגדה המזרחית של המפרץ באזור האגם „ללא שם“ — דאדא — קוריאקבה. הפטרול קבע, כי הגדה הנגדית אינה מוחזקת על-ידי הגרמנים והנה רק מסוירת על-ידי חיילי סוללה נ"מ הממוקמת באזור קוריאקבה-דאדא.

המשימה

לאחר לימוד מדויק של נתוני-המודיעין נצטוו מפקד חטיבת-הרגלים ה-1271 להכין גדוד-רגלים מוגבר לנחיתה מן הים על גדתו המזרחית של המפרץ פאראקופ.

בהתאם להוראה זו הקצה מפקד החטיבה את הגדוד ה-2 למילוי המשימה; הגדוד הוגבר בפלוגות-רובאים מדרג הארמיה (פלוגה זו נשאה אופי של יחידת-קומנדו).

⁽¹⁾ בימי-הביניים נחפרה בין מפרץ קרקניטסקי (בחלקו הצפוני) לבין מפרץ סנאש תעלה עמוקה ושמה פאראקופ (פאראקופ — פרושו חפירה, תעלה). מטרת חפירת התעלה היתה לבלום פלישת צבאות מצפון אל פנים חצי-האי קרים. בצידה הדרומי של התעלה הוערם תל-עפר גבוה. במרוצת הזמן נהרס תל-העפר. לאחר כיבוש קרים על-ידי הטורקים, במאה ה-18, כוננו הם שוב את המחסום כנגד פלישה אפשרית של הרוסים מן הצפון ומכאן שמו.

ב'091700 ניתנה לגדוד־הרגלים ה'2 ההוראה הבאה: להימצא בכוננות לביצוע הנחיתה בלילה שבין 9 ל־10 באפריל.

הסיורים המוקדמים

כאן המקום לציין, כי הגדוד נהג לשלוח (מ־6 באפריל) כל לילה פטרולים לעבר הגדה הנגדית ואל אזור האגם „ללא שם” ודאג. הסיורים גילו שהאזור בו עמדו לנחות יחידות הגדוד לא נתפס על־ידי הגרמנים.

הסיירים השקיעו בממוצע כ־2.5–1.5 שעות לצליחת המפרץ (בכיוון אחד). הרוסים הביאו בחשבון את משך זמן צליחת הפטרולים בחישוב־התכנון ובלוח־הזמנים של צליחת הכוח כולו: משך־הזמן של צליחת המפרץ הוגדל לארבע שעות. בהתאם לכך תוכננה תחילת העליה לסירות ל־092400, בהתחשב בצורך שהכוח ינחת עם עליית השחר בגדה המזרחית.

בערב של 9 באפריל נשלח פטרול לעבר אזור הנחיתה: הורו לו למסור עד לשעה 2400 דו"ח על המצב השורר בגדה המזרחית של המפרץ. ב־092200 פירש מפקד־הגדוד ביתר דיוק את משימתם של מפקדי היחידות ומסר להם נתונים נוספים הקשורים בסדר העליה על הסירות ובדרכי תנועתן וכיוונן.

הצליחה

אותה שעה השתנתה הרוח והחלה לנשוב בכיוון צפון־מזרח. רוח זו עלולה היתה להסיט את הסירות מנתיבן בכיוון דרומי למקום הנחיתה. אי לזאת החלה עליית היחידות על הסירות בשעה 2300 ושעה לאחר מכן פקד מפקד הגדוד להפליג בסדר שנקבע מלשון־היבשה מלאיה קוסה לעבר גדתו המזרחית של המפרץ פאראקופ. (סדר־המעבר של היחידות במימי המפרץ נתון במרשם מס' 1). הרוחים בין הסירות, בשעת תנועתן, לא עלו על 5 מ' ורק עם התקרבותן לאזור הנחיתה הוגדלו הרוחים ל־15–20 מ'.

במרחק של כ־1.5 ק"מ מלשון־היבשה מלאיה קוסה נפגש הכוח עם הפטרול. מפקד הפטרול דיווח למפקד הגדוד, כי לא גילה את האויב באזור הנחיתה העתידה; ברם, על־פי רעש המנועים וצריחות החיילים הגרמניים קבע שיחידות האויב נעות בכיוון דרומי, במרחק מה מן הגדה המזרחית. למפקד הגדוד נודעה עוד קודם לליל הנחיתה אפשרות נסיגתו של האויב דרומה ולכן, בשקלו נכונה את הנתונים שהביא לו הסיירים, הסיק שהגרמנים החלו בנסיגתם.

הנחיתה

כדי לודא נחיתה מסודרת שלה שוב מפקד הגדוד פטרול לעבר אזור הנחיתה; עם הפטרול נשלחו כיתות־רובאים — אחת מכל פלוגה — ועליהן

הוטל לתפוס עמדות נוחות לנחיתה הפלוגות. ניתנה הוראה, כי בשעת התקרבותו של כוח־הנחיתה אל הגדה יאותת חייל אחד מכל כיתה, מאותן הכיתות שהתבססו על החוף כבר קודם לכן, בפנס־כיס, לשם סימון נקודת־הנחיתה. על הסיירים צויה מפקד־הגדוד לנוע לאורך הכביש דאדא — קרט־קוק מס' 1 ולעקוב אחר פעולות האויב.

עם התקרבות היחידות אל הגדה המזרחית ציינו החיילים באיתות את נקודות־הנחיתה ומפקד הגדוד פקד: „הכון לנחיתה”. ב־100500 נחת הגדוד כולו בהצלחה על גדתו של המפרץ פאראקופ. אותו הזמן חזרו הסיירים שפעלו לאורך הכביש שהוזכר לעיל, ודיווחו, כי 10 משאיות ועוד מספר מכוניות קלות חלפו בכביש המוליך מדאדא אל קרט־קוק מס' 1.

בשקלו את המצב שנוצר החליט מפקד הגדוד לתקוף בכוחות העיקריים לעבר קרט־קוק מס' 1 ולנתק את דרכי הנסיגה של האויב המולכיות לנקודת־הישוב אישון (דרומית לקרט־קוק מס' 1). על פלוגת־הרובאים המסופחת, המוגברת בתותח בן 45 מ"מ וכיתת רובים נ"ט, להשתלט על דרך־העפר דאדא — קרט־קוק מס' 1 ועל האזור המשתרע כ־1 ק"מ דרומית לדאדא, במגמה לאבטח את אגפו השמאלי של הגדוד מפני התקפות־נגד אפשריות של האויב. בהתאם להחלטתו הנ"ל הטיל מפקד הגדוד משימות על פיקודיו.

הקרב

בשעה 0520 פתחו היחידות בהתקפה. הראיה מוגבלת היתה בשל הערפל. פלוגת־הרובאים המסופחת נתקלה בדרכה בעמדות־אש של סוללת־מרגמות רב־קניות, שפתחה באש לעבר יחידות הגדוד, שהתקדמו צפונית לה. הפלוגה השתלטה לאחר קרב עז על הסוללה. לאחר זמן קצר גילה גם כוח האויב, שהתגונן צפונית לישוב קוריאבקה, את נוכחותו של כוח־הנחיתה הרוסי.

בשעה 0600 התקיפו 13 טנקים גרמניים, שהוגברו בתת־מקלענים, את פלוגת־הרובאים המסופחת שנערכה להגנה דרומית לדאדא. לאחר מכן תקף האויב את שאר כוחותיו של הגדוד. מפקד הגדוד הורה להפעיל את כל האמצעים הנ"ט. לשם כך כיון את יחידותיו, שהתקדמו עד כה לעבר קרט־קוק מס' 1, נגד טנקי האויב, במגמה „לקדם את פניהם” באש ממצב תנוחה.

הגדוד נערך בתבנית של „אחת־קדימה”, מחלקות־הרובאים נערכו בשרשרת; כל כיתה קדמית הוציאה לפניה שני ציידים טנקים החמושים ברימוני־יד נ"ט. מקלעים־בינוניים, רובים נ"ט ותותחים בני 45 מ"מ מוקמו באגפי הפלוגות. הערכות כזו התאימה למצב שנוצר — ולצורך להדוף את טנקי האויב בשטח פתוח. בהערכם בקו ובפתחם באש ממצב תנוחה ותוך העצרויות תכופות הבקיעו הטנקים הגרמנים טריו בהערכות פלוגת־הרובאים המסופחת. תותח בן 45 מ"מ,

שנמצא באגפה השמאלי של פלוגה זו, הצליח להשמיד טנק אחד, ברם הוא הוצא מכלל פעולה על-ידי טנק גרמני. בחלפם דרך מערך פלוגת-רובאים המסופחת מיהרו הגרמנים לעבר הנקודה קרט'קוק מס' 1. רוב טנקי האויב התקדמו על פני קרקע-בתולה ימינה לדרך-העפר; בהגיעם אל עמדות האש של סוללת-המרגמות הם דרסו והשמידו 3 מרגמות בנות 82 מ"מ; חיילי פלוגת-הרובאים א' הצליחו להעלות באש עוד שני טנקים של האויב; יתר השריון של האויב התקדם מבלי להיעצר אל הנקודה קרט'קוק מס' 1. בקרב עז ובלתי שווה זה בו היתה לאויב עדיפות ניכרת, איבד הגדוד 16 חיילים (4 הרוגים ו-12 פצועים), תותח בן 45 מ"מ ו-3 מרגמות. הגרמנים השאירו בשדה-הקרב 3 טנקים, 40 הרוגים וכן עוד כלי-נשק.

בעיצומו של הקרב נקבע, כי הגרמנים החלו לסגת מאזור קוריאבקה ודאדא בכיוון דרומי ודרום-מזרחי. יחידות-הגדוד פתחו באש לעבר האויב הנסוג; הגרמנים השיבו אש בלתי מדויקת והמשיכו בנסיגתם בכיוון דרום-מזרחי. במרחק 1.5—2 ק"מ מדרום-מזרח לקוריאבקה — דאדא נתקלו יחידות-רובאים גרמניות ביחידות קדמיות של הקורפוס ה-13 הרוסי שהמשיכו בהתקפתן מכיוון דז'ולגה. כתוצאה מהתקלות זו נחלו הגרמנים תבוסה קשה.

לאור המצב שנוצר פקד מפקד-הגדוד ה-2 על הפלוגה המסופחת להתבסס לאורך הכביש דאדא — קרט'קוק מס' 1, ולחפות על אגפו של הגדוד בפני התקפות-נגד אפשריות של האויב; ועל הכוח העקרי שלו פקד לפתוח במרדף אחרי האויב הנסוג. באזור קרט'קוק מס' 1 התחבר הגדוד ה-2 עם עוצבות דביות-הרגלים ה-3, שעמה שיתף פעולה בהשמדת שארית כוחות האויב.

במרצת יום אחד קטל הגדוד מעל ל-100 חיילים גרמניים ושבה עשרות מהם. הוא נטל שלל רב ובין היתר נפלה לידי סוללת מרגמות רב-קניות תקינה.

סיכום:

1. גדוד-הרגלים ה-2 צלח בהצלחה את המפרץ פאראקופ, נזח על גדתו המזרחית והנחית מהלומה על עורפו של האויב. כך סייע באופן ניכר להתקדמותם המוצלחת של הכוחות העיקריים שפעלו ביבשה.

2. הצלחת הגדוד הושגה בשל הגורמים דלהלן:

• תכנון מדויק של המבצע ואימון ממושך של היחידות בנושאי נחיתה (עליה וירידה מן הסירות; אופן הפעולה בשעת צליחת מכשול-מים; זינוק על התוף; התארגנות בחוף ועוד);

• השגת נתוני-מודיעין על מערך הכוחות של האויב;

• קביעת תנאי מזג האוויר וכיווני הזרמים של הים;

• שמירת סודיות המבצע;

• סיור מוקדם של אזורי הנחיתה;

• ארגון והסתר מעולים של צליחת המפרץ תוך ניצול גורם ההפתעה.

3. יחידות הגדוד שפעלו בחוף גילו יומה רבה: לאחר גילוי כונותיו של האויב הן נתקו את דרכי נסיגתו ובלמו אותו; באומץ לב רב השתלטו על סוללת מרגמות גרמנית.

4. רצוי לציין כאן את אופן הדיפת התקפת-הנגד של הטנקים הגרמניים; גדוד-הרגלים ה-2 צויד רק בכלי-נשק נ"ט בעלי עצמה פחותה. ציודו הנ"ט הקל נבע מחוסר היכולת להעביר נשק נ"ט כבד בסירות הנחיתה הקלות. פתר מפקד הגדוד את משימת הדיפת הטנקים בהצלחה על-ידי התבססות מוקדמת בפרטי-נוף נוחים וניצול נכון של האמצעים הנ"ט שבידיו.

5. מפקד-הגדוד גילה יוזמה בביצוע תמרון-איגוף תוך הקצאת קוח מסוים לחיפוי על אגפי יחידותיו; תמרון מסוג זה הביא בהמשך להתחברות כוחותיו עם כוחות-היבשה העיקריים ולסגירת טבעת הכיתור על היחידות הגרמניות.

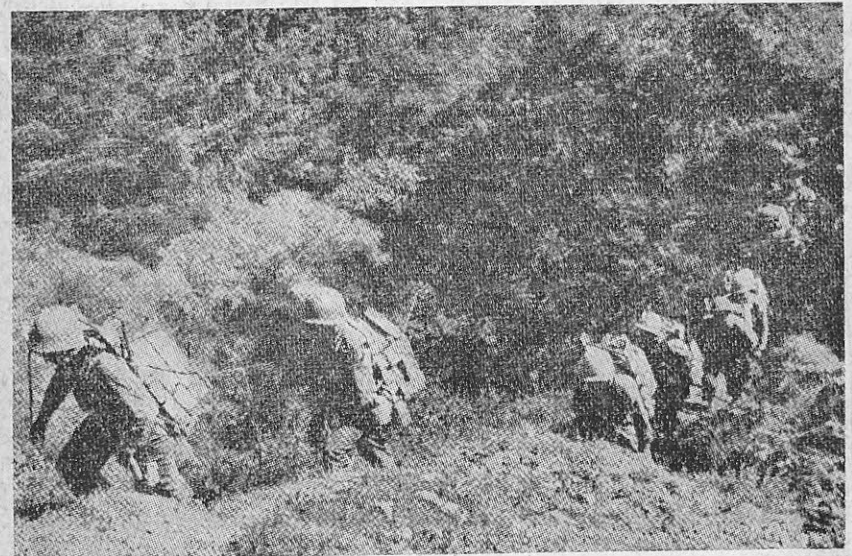
על הרצון לנצח

הרצון לנצח — זהו תנאי ראשון לנצחון, חובתו הראשונה של כל חייל — אולם זוהי גם ההחלטה הנחושה, העילאית, אשר חייב המפקד להחדירה לתוך נשמת החייל.

המרשל פ. פוש

לקחי קרבות הרים

- מן ההכרה, שבעיות התספוק־מחדש שיתעוררו תיצפנה־מראש, ושתוכנה שיטות־אלטרנטיביות לביצועו. השימוש בכלי־טיס־קישור להצנחת כמויות זעירות של אספקה חיונית, הוא אפשרי ואף מעשי...
- פני־הקרקע סחטו את כוחותיהם של נושאי האלונקות, ולא אפשרו את שובם לפלוגה בו ביום...
- השימוש בעשן הפחית ניכרות את מספר האבדות מאש צלפים ומאש כלי־נשק־קל אחרים...
- הרצים הוכיחו עצמם כסוג התקשורת המהימן ביותר בהרים...
- הגדלת מספר צוטי האלונקאים לפני ההתקפה עשויה היתה לסייע במידה רבה לפנוי הפצועים...

כאן — אנשים במקום מכונות.

- תכניות מדוקדקות תוכנו ליצירת מסך עשן גדול, אולם לא הוכנה „עתודת“ תחמושת לטיפול בתמורות במשבי הרוח, ולכן לא ניתן לקיים את המסך...
- הפריטים הטכניים של האספקה לכלי־הנשק הכבדים טעונים בדיקה מדוקדקת לפני היציאה למבצע — כי התספוק מחדש של אותם הפריטים יהיה קשה ביותר.
- המחסור בדרכים ובשבילים הראויים לשימושן של רכב גלגלי, והבוץ שנוצר מחמת המטרות הממושכים, אילצו להקצות סבלים רבים לתפקידי תספוק...
- כל מכשירי הקשר של הפלוגות חדלו לפעול, לא יכולנו אף ליצור קשר רצים עם איזו יחידה שהיא...
- המגיד פקד שכל האלחוטאים ישאו עמם בכל עת ותמיד טוללות להחלפה...
- האשמה בכשלון התקשורת לסוגיה השונים רובץ בעיקר על המפקדים ברמות השונות. בעת האימונים הם הסתמכו יתר על המידה על מכשירי האלחוט והטלפון האורגניים של יחידותיהם, ובהיותם בקרב, מצאו את עצמם מחוסרי רצים מאומרים כהלכה, המוכשרים לתפקידם...
- ליקויי ההספקה גרמו לכך, שגייסות רעבים יצאו לקרב, כשלכל רובאי רק חמשה כדורים...
- הגדוד היה מסתייע באש ארטילריה שנורתה לטוחיה המפסימליים. קצב התקדמותו של הגדוד מותנה היה במידת הזמן שנדרש לארטילריה לתנועה בשטחים ללא־דרך.
- רבים מהחיילים השליכו את שמיכותיהם עוד בחילופי היריות הראשוניים ונותרו ללא „כלי־מיטה“ במשך שני לילות, אלה שלא נופקו להם מנות־מזון לפני ההתקפה, נותרו גם ללא אוכל...
- „מחלקות־סבלים“ הופעלו לנשיאת אספקה בידיים, במקומות שלא נתאפשרה תובלה.
- הרצים היו איטיים מדי ואי־ודאיים בשטח ההררי. הפלוגות המסתערות גללו בעצמן את קוי הקשר שלהן. האלחוט שימש כאמצעי־קשר משני. מדי פעם בפעם נבדקה מערכת הקשר הקוי, כדי לודא שהיא פועלת כתיקונה...
- העובדה שצוטי האלונקאים לא נעו בצמוד ליחידה המסתערת גרמה לשהיות בפינוי הנפגעים. באחד המקרים פונה פצוע רק כעבור שמונה־עשרה שעות לאחר הפצעו...
- מפקדי המחלקות התקשו בהזזת יחידותיהם. בהרים קל היה לחיילים למצוא מחסות נוחים, ואף דבר זה הכביד מאד על הזזתם באופן רצוף...

- סימון צירי האספקה והפינוי בהרים, בין החזית והעורף יודא ששדרות האספקה ימצאו את עמדותיהם... כן מסייע הדבר למניעת תעייטן של שדרות האספקה לתוך מארב...
- בשטח ההרי יש ויהיה צורך לנתר על תבניות קרב בדוקות ומנוסות למען המהירות והשליטה בתנועה אל היעד...
- בהתקפת לילה נבחרו כציוני-דרך פרטינוף שהמפקדים ידעו כי הם יודקרו לעיניהם על קו הרקיע — ופרטינוף בולטים אלה שימשו כמורי-דרך אל יעדה של כל פלוגה...
- האמרה הצרפתית „אין פרדות — אין תמרון“, היטיבה להסביר את פני-הקרקע...
- השטח החיוני היה „המפתח“ במצב הטקטי...
- קצב ההתקדמות נקבע בעיקר לפי מידת ההספק של הפלטים בהתקנת צירי פינוי ואספקה...
- סיור מפה לא יוכל לשמש תחליף לסיור טוב בשטח...
- טבחים הובאו קדימה מן המטבח וצוותו לצוותי אלונקאים, כדי לסייע בפינוי הפצועים. הותקנו מספר „תחנות-מסר“ לנפגעים בין קו החזית ובין תחנת האסוף. דבר זה קיצר את משך נשיאת הפצועים, והחיש את הפינוי.
- חוסר תכנון גרם לכך, שהארטילריה שלנו ירתה על עמדותינו. מישחו שכת לחשב את מסלול תעופת הפגזים ואת גובהן של עמדותינו בהרים...
- מזג-האוויר ופני-הקרקע אילצו את מפקד הגדוד לפצל את פיקודו. רוב הפלוגות נלחמו כדי לכבוש יעדים אשר לא היה שום מגע שהוא בינם ובין יעדה של פלוגה אחרת...
- גרביים נקיות, יבשות, לא באו כלל בחשבון; לא ניתן לייבש את הגרביים באויר הצונן. אלה שהיה להם זוג גרביים נוסף, תחבו אותו מתחת לבית-השחי, כדי שיתחממו במגע עם העור. וכך, הגם שלא ניתן להחליף גרביים רטובות בגרביים יבשות, ניתן להחליפן בגרביים חמות.
- השטח הגבוה מהוה יתרון רק במידה שהמתגונן יודע להפיק ממנו יתרון באמצעות תפעול מושכל של התצפית וכלי-הנשק...
- כאשר נסוגו החיילים מאה מטרים, נדרשה מהם שעה שלמה כדי להעפיל בחזרה אל עמדותיהם הקודמות...
- דרך הררית צרה, עקלתונית, היא מקום אידיאלי להגנה נחושה, נואשת...
- השדרה נאלצה לעצור כדי להתגבר על קטע קשה-מעבר. כל איש מסר את ציודו לאיש שאחריו, חצה את הקטע, ואחרי כן השליכו אליו את ציודו. מן הפלוגה נדרשה שעה וחצי כדי לעבור 500 מטרים, באותו אזור...

- נדרשו ששה אנשים לנשיאת אלונקה אחת במורד השבילים התלולים, ובין נושאי האלונקות רבו הנפגעים...
- בהרים, הצלחתן של יחידות קטנות בלחימה היא עמוד-התווך של מסעי-לחימה מוצלחים. המשתמע מכך הוא שהצלחה במבצעים בהרים תלויה בעצם בהגנה התוקפנית של מפקדי היחידות הקטנות — כלומר, בסמל ובסגן...
- התנועה החלה כשכל חצי שעה של טיפוס במעלה ההר ניתנת לאנשים מנוחה בת חמש דקות, אולם כאשר קרבה הפלוגה לפסגה, ניתנו חמש דקות מנוחה לאחר כל עשר דקות...
- ההתקדמות במעלה המדרון היתה תהליך איטי... האנשים נאלצו לזחול על ארבעותיהם, בהשתמשם בקתות הרובים כבעוגי-אחיזה...
- קצינים ומשקים הראו לאנשים במדויק את מקום העמדות, למען יחופו כל הגישות האפשריות של האויב אל קו-הרכס...

על הגנה בהרים

במיצרי-קאסארין שבמרכז-תוניסיה (פברואר 1943) ערך מפקד-רגימנט בלתי-מוכשר את גיוסותיו לרוחבו של „שערי-המעבר“, על פני תחתיתו של העמק — כאילו היה עליו לעצור בעד עדר-בקר. „בתפני“-ההרים החיוניות-להכרעה, שמשנו עברו של מעבר-קאסארין — הושארו ללא-הגנה; והגרמנים שטפו ועברו על פני מיצרי-קאסארין...

תגנו. עומר. נ. בראדלי, צבא ארה"ב

עוד לקחי לחמת־הרים

...ההצלחה האיסטרטגית הסופית ב־1918, של ההתקפה מדרום, בארצות־ההרים, על חברית־המרוכעת — נבעה מכך שנמנה מצבי־אים נוכחו לדעת ולראות, כי מכוונת־היריה, אשר קצרו בחיל־הרגלים במישור, לא היו כה רבות־מעש בהרים. רווייה פחותה של השטח עלידי גייסות — אפשרה שם הסתננות ותמרון. ניתוקם של דרכי־התחבורה הנוריים — היה מביא שם לידי חנק, תוך שעות מספר ארמיה־שלמה... אכן, מאז, תודות לשריון ולסיוע־אוויר, החזירו לעצמם הצבאות במישור את אפשרויותיהם להתקפה, לתמרון ולתנועה — והמתגונן החל, בדרך־הטבע, מבקש את האפשרות להחליק מסכנות אלו עלידי שישעין עצמו אל שטחים יעריים וחרריים, שבהם, לאחר הכל, מוסיפים כלי־הזין החדשים להיות בעלי יכולת פחותה. מאותן סיבות עצמן, העדיפו כוחות הגאורגים — ומוסיפים להעדיף — את הפעולה בהרים: יחא זה במרוקן, בוארקו ובחרי הגליאר שבצרפת; ביוגוסלביה, בקוריאה או בהודו־סין".

הגנ'. בתואר, צבא צרפת

★

...ההרים — אפשר לומר כי הביהם אשר יכתיבו, עליכל־פנים בעתיד הקרוב, את קויה־הגנה האסטרטגיים הראשיים ואת אזורי הביצרון העיקריים שיש להחזיק בהם, בזירת המבצעים האירופאית. הקפ'. ר. גאלה, צבא צרפת

★

שבילים ברורים אינם ציר תנועה יעיל, כי הם נתונים לתצמית האויב ואשו.

★

פני־הקרקע החרריים לא תמיד הם לטובת המתגונן; השטח־המת מסייע לתוקף תקיף בדעתו ומאומן.

מפקד מחלקה אמריקני, במלה"ע ה־2 באיטליה

דואר רישמי

צמח חיים
168281/ק
שדי ויצמן 38
קרית מוצקין